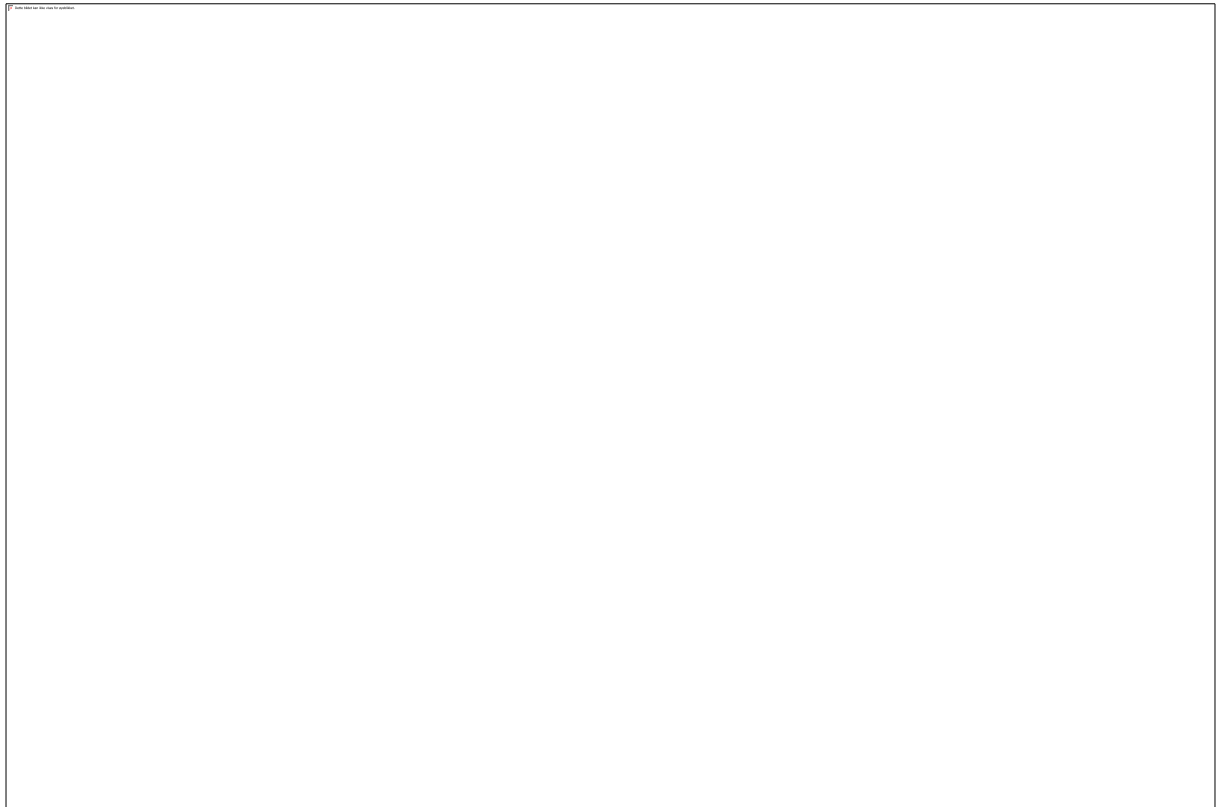

Klimakvotebommen

Fra kontrollrommet i Chicheng-vindkraftverk i Hebei-provinsen i Kina.

Regjeringen kjøpte klimakvoter for en milliard kroner for å kutte utslipp i Kina og Bangladesh. Ingen av kvotene har gitt reelle utslippskutt.

Av Erik Martiniussen
Frilansjournalist
Telefon: 90 67 65 98

Tittel på prosjektet:

Klimakvotebommen

Publisert i boken «Drivhuseffekten – Klimapolitikken som forsvant» og Dagens Næringsliv.

Av Erik Martiniussen

Frilansjournalist.

Østerdalsgata 6a, 0658 Oslo

Erik.martiniussen@gmail.com

Mobil: 90 67 65 98

INNHold

1. Innledning	5
2. Bakgrunn	6
<i>Er kvotekjøp mer effektivt?</i>	6
<i>FN-godkjente kvoter</i>	6
<i>Hvorfor bok? Hvor lang tid har jeg brukt?</i>	7
<i>Høy grad av vesentlighet</i>	8
<i>Hva er addisjonalitet?</i>	8
<i>Konsekvenser i 2014 og relevans for SKUP 2015</i>	9
3. Liste over publiseringer	10
4. Sentral problemstilling i starten av prosjektet	10
5. Hovedfunn. Dette er genuint nytt i saken	10
6. Metode	11
a) <i>Finansdepartementets postjournal</i>	11
b) <i>UNFCCC sin database over CDM-prosjekt</i>	12
c) <i>Kategorisering og systematisering av informasjon i XL</i>	12
d) <i>Bruk av Google Earth</i>	14
e) <i>Feltarbeid i Kina og Bangladesh</i>	15
f) <i>Andre skriftlige kilder på nett</i>	15
7. Motstand	17
8. Konsekvenser	19
9. Ble problemstillingen endret underveis?	19
10. Etiske refleksjoner	20

1. Innledning

Folk reiset seg fra stolene. Applausen ville ingen ende ta. Det var den 19. april 2007 og daværende statsminister Jens Stoltenberg sto foran Arbeiderpartiets landsmøte på Folkets hus og mottok jubelen. Til spontan jubel fra salen hadde han lovet at Norge skulle bli karbonnøytralt innen 2050. Norske klimagassutslipp skulle kompenseres for ved kjøp av klimakvoter i utlandet. I 2020 skulle 1/3 av våre utslippskutt skje med kvoter. Kommentatorkorpset var unisont. Dette var historisk. Stoltenberg hadde pekt ut en ny grønn retning for norsk klimapolitikk.

Argumentet for å kutte utslipp ute heller enn hjemme, var at det var mer *effektivt*. I talen sa Stoltenberg at vi ville få «10 til 20 ganger så store kutt - eller mer - for de samme pengene», om vi brukte pengene på kjøp av klimakvoter fra fattige land heller enn å investere i klimatiltak i Norge.¹

Jeg arbeidet som nyhetsjournalist i Klassekampen på denne tiden og ble overrasket over tallene Stoltenberg presenterte. Jeg hadde lest rapporter som viste at kvotekjøp ikke alltid var så effektivt som lovet. En av de som hadde kritisert FNs klimakvotesystem var kvoteekspert Axel Michaelowa. Han arbeidet med å registrere og evaluere ulike klimakvoteprojekt på vegne av FNs kvotestyre og var også bidragsyter til FNs klimasekretariats statusrapport. Ifølge Michaelowa var 1 av 5 klimakvoteprojekter i fattige land, kanskje enda flere, uten klimaeffekt.

Jeg anså Michaelowa som en troverdig kilde. Han hadde besøkt mange klimakvoteprojekt, var direktør for selskapet Perspectives, som ga råd til bedrifter om kvotekjøp, og gjorde arbeid på vegne av FNs klimasekretariat. Som leder for Perspectives kunne han ha fordeler av å snakke kvotesystemet opp. I stedet valgte han å peke på svakhetene ved det. Med Michaelowa som kilde, skrev jeg i 2007 en del kritiske saker om de norske kvoteplanene.² Det som overrasket meg i arbeidet med sakene at Stoltenberg virket så sikker på at kvotekjøpene ville gi effektive utslippskutt. Hvordan kunne han være så sikker? Det var vanskelig å finne svar. Snart skulle Norge bli det landet i Europa som kjøpte flest klimakvoter, men i 2007 var det enda ikke kjøpt en eneste klimakvote. Men interessen min for å se om kvotene holdt hva de lovet, var tent.

---

¹ Jens Stoltenbergs tale til Arbeiderpartiets landsmøte 19.4.2007:

<https://www.regjeringen.no/nb/aktuelt/det-norske-arbeiderpartis-61-ordinare-la/id463749/>

² Se bl.a Klassekampen (14.7.07): 20 % av tiltakene uten effekt.

<http://www.klassekampen.no/47473/article/item/null/-av-tiltakene-uten-effekt>

2. Bakgrunn

Hvordan kan Norge mest effektivt kutte klimagassutslipp? Det har lenge vært et viktig spørsmål i norsk klimadebatt. Mange mener det meste effektive er å kjøpe klimakvoter fra fattige land. Andre mener vi heller bør gjøre mer hjemme. I forkant av klimaforliket på Stortinget i 2008 raste debatten. Det samme gjorde den i forkant av klimaforliket i 2012.

Tilhengerne av klimakvoter hevder kvotekjøpene gir langt større utslippsreduksjoner per investerte krone, enn klimatiltak hjemme. Argumentet hørtes rimelig ut. Det er dyrt å kutte utslipp i Norge. Det er billig å gjøre det i Kina. I sin tale til Arbeiderpartiets landsmøte i 2007 hevdet Stoltenberg at det var «10 til 20 ganger» mer effektivt å kjøpe kvoter, enn å sette inn tiltak hjemme. Fem år seinere hadde effekten økt. Finansdepartementet hevdet nå at det var «20-30 ganger» mer effektivt.³

Er kvotekjøp mer effektivt?

I 2008 ble partiene på Stortinget enige om å handle mellom tjue og tretti millioner klimakvoter innen utgangen av 2013. Målet var å overoppfylle Norges første Kyoto-forpliktelse. Mange anså det som en prøvestein for kvotepolitikken. Om kvotene fungerte, skulle Norge kjøpe ytterligere 30 millioner kvoter fram mot 2020. Argumentet om at det var kostnadseffektiv klimapolitikk å kjøpe kvoter, var avgjørende.

Likevel har ingen andre land i Europa gjort klimakvotekjøp fra fattige land til en viktig del av sin politikk. Om klimakvotekjøp var så effektivt som Finansdepartementet og enkelte politikere hevder, hvorfor er da Norge det eneste landet som har valgt en slik strategi for utslippskutt? Der Norges mål er å bli karbonnøytralt ved hjelp av kvoter innen 2050, er Sverige og Danmark sitt mål i samme periode å gjøre seg helt uavhengige av fossil energi. Offentlige innkjøp av klimakvoter står ikke på agendaen.

FN-godkjente kvoter

Den eneste måten rike land kan betale for utslippsreduksjoner i fattige land og få reduksjonen godskrevet på eget utslippsregnskap, er gjennom FNs grønne utviklingsmekanisme. Mekanismen er forankret i Kyoto-avtalen og omtales som *Clean Development Mechanism* (CDM). Når politikerne snakker om at det er mer effektivt å kutte utslipp ute enn hjemme, er det altså CDM-kjøp de snakker om.

En såkalt CDM-kvote tilsvarer et tonn CO₂. Om et land kjøper en million CDM-kreditter, kan det med andre ord kutte en million tonn på sitt hjemlige

---

³ Aftenpsoten (20.1.12): Sigbjørn Johnsen mot røkla.

utslippsregnskap. I dagligtale omtales CDM-kredittene som klimakvoter fra u-land, og det er dette begrepet jeg vil bruke i metoderapporten.

Da jeg først fattet interesse for saken, hadde Norge enda ikke kjøpt en eneste klimakvote. Men i 2009 og 2010 begynte ting å skje. Etter noen år der jeg studerte dokumentarregi, var jeg tilbake i et lengre vikariat i Klassekampen. Der dekket jeg blant annet FNs klimatoppmøte i København. I København holdt Stoltenberg en tale om betydningen av klimakvoter. Nok en gang ble jeg slått av hvor viktige kvotene var for norsk klimapolitikk. Et vanlig argument jeg fikk høre, når jeg stilte spørsmål ved klimakvotenes effekt, var at de norske kvotekjøpene var «FN-godkjent». At kvotene var FN-godkjent var for mange politikere bevis godt nok for at kvotene hadde reell klimaeffekt. Likevel fantes det mange eksempler på at FN-godkjente klimakvoter (CDM-kreditter) slett ikke hadde den klimaeffekten politikerne hevdet. Det hadde jeg selv skrevet om. I 2010 avslørte Bergens Tidende en fabrikk i Mexico som drev ren svindel med klimakvoter. Likevel var disse kvotene FN-godkjent.⁴ FN-stempelet var med andre ord ingen garanti for at kvotene man kjøpte ga reelle utslippskutt.

Men det er umulig å generalisere på bakgrunn av enkeltsaker. Det kunne jo godt tenkes at klimakvotene Finansdepartementet kjøpte var bedre enn kvotene jeg selv og BT hadde rapportert om. Men hvordan kunne jeg sjekke det? Departementet hadde kontrakter for kjøp av mer enn 20 millioner kvoter fra mer enn 100 ulike prosjekt. Å granske alle kjøpene virket nesten umulig.

Hvorfor bok? Hvor lang tid har jeg brukt?

Jeg så raskt at rammene for prosjektet strakk seg langt ut over hva jeg hadde mulighet til å gjøre som nyhetsjournalist i Klassekampen. Jeg forsto derfor at det var et arbeid jeg måtte gjøre som frilanser. Etter å ha fått støtte fra Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening og Fritt Ord, bestemte jeg meg høsten 2010 for å skrive bok om saken. Stipendene var likevel ikke store nok til at jeg kunne jobbe med boken på heltid. Jeg fortsatte derfor å frilanse for å skaffe meg nok inntekter og styre arbeidsdagen min selv. Slik kunne jeg sette av nødvendig tid til å jobbe med klimakvotene.

Arbeidet tok meg tre år. I april 2013 ble den første artikkelen jeg skrev om saken publisert i Dagens Næringsliv sitt lørdagsmagasin. Den dokumenterte hvordan Norge hadde kjøpt kvoter fra kinesiske vindkraftverk, som ikke trengte inntekter fra kvotesalg for å bli realisert. Norge hadde kjøpt klimakvoter uten klimaeffekt.

I starten av desember 2013 ble boken publisert. Den avslørte at under halvparten av prosjektene Finansdepartementet hadde kjøpt kvoter fra, trengte kvoteinntektene for å bli realisert. Inntektene fra kvotesalget hadde rett og slett

---

⁴ Bergens Tidende 15.3.12: *Her havner norske klimamillioner.*
<http://www.bt.no/nyheter/innenriks/Her-havner-norske-klimamillioner-2670931.html>

ikke vært utløsende for de aktuelle klimaprojektene. De ville blitt realisert uansett. Dermed hadde ikke kvotekjøpene ført til utslippskutt ut over det som ville ha skjedd uavhengig av kvotesalg.

Høy grad av vesentlighet

Internasjonalt er det i all hovedsak private selskaper som kjøper CDM-kreditter. Som stat står Norge temmelig alene om slike kjøp. I den siste klimameldingen blir det argumentert med at Norge kjøper CDM-kvoter for å utvikle *globale karbonmarkeder*. Men om målet er å utvikle globale karbonmarkeder som fungerer, og ikke bare karbonmarkeder uavhengig av hvor godt de fungerte, skulle man tro departementet hadde et system for å kvalitetssikre kvotene? Det overrasket meg derfor, da jeg startet prosjektet, at de ikke hadde det. Finansdepartementet opptrådte som om alle FN-godkjente kvoter automatisk ga reelle utslippskutt. De tok det med andre ord for gitt at systemet fungerte perfekt.

Ingen andre virkemidler er i nærheten av å dekke 1/3 av Norges klimaforpliktelse alene, slik klimakvotekjøpene gjør. Likevel er det gjort lite kritisk journalistikk på kvotekjøpenes effekt. Et av unntakene er Bergens Tidende (BT). Gjennomgående for BT sin dekning, er likevel at avisen i hovedsak har konsentrert seg om kvotekjøp gjort i privatmarkedet. Det vil si om kvotekjøp gjort av norske selskaper (bl.a Statoil) og i mindre grad om kjøp staten har gjort. Erling Borgen produserte i 2012 en dokumentar om norske kvotekjøp. Men heller ikke Borgen la avgjørende vekt på kvotenes klimaeffekt. Dokumentaren hans fokuserte mer på de humanitære forholdene rundt enkelte av prosjektene Norge kjøpte kvoter fra. Det jeg har konsentrert meg om å undersøke er den reelle klimaeffekten av å kjøpe kvoter. Får vi 10-20 ganger større utslippsreduksjoner per investerte krone i kvoter, sammenliknet med hver krone investert i et klimatiltak i Norge?

Kvotekjøpenes betydning for norsk politikk, kombinert med den forholdsvis smale omtalen de har fått, gjør journalistikk på feltet svært vesentlig.

Hva er addisjonalitet?

Stammespråk og forkortelser gjør det vanskelig å sette seg inn i internasjonal klimapolitikk. Som vedlegg til denne rapporten følger noen begrepsforklaringer. Et begrep er likevel så sentralt for å forstå journalistikken denne rapporten bygger på, at det må forklares. Det handler om det såkalte «addisjonalitetsprinsippet». Prinsippet brukes for å avsløre om et CDM-prosjekt kan generere klimakvoter eller ikke. Det peker på at et klimakvoteprojekt ikke skal være mulig å gjennomføre uten inntekter fra kvotesalg. Prosjekter som ikke trenger inntekter fra kvotesalg, og uansett er lønnsomme å bygge ut, kan ikke utstede kvoter. Dersom slike lønnsomme prosjekter utløser kvoter, har kvotekjøpet egentlig ingen effekt. Da har ikke kvotene utløst noen utslippsreduksjoner ut over det som uansett ville ha skjedd i et business as usual scenario.

Kriteriet har vist seg vanskelig å oppfylle. I Kina og India har energiforbruket vært så eksplosivt økende, at nesten ethvert kraftverk av en viss størrelse er lønnsomme å bygge ut. I tillegg kommer at Kina og India har ulike støttesystemer for utbygging av fornybar kraft. Derfor finnes det flere eksempler på kraftprosjekt, som beviselig ikke er *addisjonelle*, men som likevel utsteder klimakvoter. Det var dette FN-ekspert Axel Michaelowa slo alarm om allerede i 2007. Ettersom mange av kvotene Finansdepartementet har kjøpt kommer fra subsidiert kinesisk vindkraft, har forutsetningen om addisjonalitet vært avgjørende i min journalistikk.

Konsekvenser i 2014 og relevans for SKUP 2015

Boken min *Drivhuseffekten – Klimapolitikken som forsvant*, utkom i starten av desember 2013. Den avslørte at mer enn halvparten av kvotene Norge hadde kjøpt kom fra prosjekt som ikke var *addisjonelle*, og som derfor ikke skulle ha utstedt kvoter. Funnene i boken fikk stor oppmerksomhet. Dagsavisen, NRK og Klassekampen omtalte saken. I tillegg fikk jeg legge fram resultatene på kronikkplass i VG og i Dagbladet. Under Høyres landsmøte 9. mai 2014 uttalte for første gang en norsk statsminister at vi «ikke har noen garanti» for at norske kvotekjøp fra fattige land faktisk fører til utslippsreduksjoner. Uttalelsen markerte en helt ny holdning til kvotekjøpene. I mai 2014 uttalte miljøvernminister Tine Sundtoft det samme.⁵ Siden har regjeringen lagt om kravene til de norske klimakvotekjøpene. Blant annet er det besluttet at staten ikke lenger skal kjøpe kvoter fra kinesisk vindkraft som er bredt omtalt i boken. Ansvar for kvotekjøpene er flyttet fra Finansdepartementet til Miljøverndepartementet. I januar 2015 foreslo Miljøpartiet de grønne, som første parti på Stortinget, at Norge ikke lenger skulle kjøpe CDM-kvoter i det hele tatt.

---

⁵ DN.no (26.5.14): *Betaler tidobbelt pris.*

<http://www.dn.no/nyheter/politikkSamfunn/2014/05/26/Klima/betaler-tidobbelt-pris?r=70613>

3. Liste over publiseringer

- *Kvotenissen*, Dagens Næringsliv, 27.4.2013.
- *Drivhuseffekten – klimapolitikken som forsvant*. Forlaget Manifest, Oslo, 2013. Hovedfunn publisert i kapittel 5 og 6.

4. Sentral problemstilling i starten av prosjektet.

- Gir CDM-kvotene Finansdepartementet har kjøpt reelle kutt i klimagassutslippene?
- Gir CDM-kvotene større utslippskutt per investerte krone, enn klimatiltak hjemme?

5. Hovedfunn. Dette er genuint nytt i saken.

Tre år med research har gitt journalistikk som dokumenterer:

- a) At mindre enn halvparten av klimakvotene Norge har kjøpt har reell klimaeffekt. Svært mange av kvotene kommer fra prosjekt som ikke er addisjonelle.
- b) At Finansdepartementet betalte 63,4 millioner euro for klimakvoter fra tre statseide, kinesiske kraftselskaper (GuoHua, Longyuan og Tianrun) i den tro at pengene ville utløse mange store vindkraftprosjekt. Pengene har i stedet gått inn som økt profitt hos de tre statselskapene. Prosjektene Norge betalte for var ikke addisjonelle.
- c) Finansdepartementet betalte mer enn 200 millioner kroner til det britiske finansselskapet Barclays Capital for klimakvoter som skulle kutte energiforbruket, og indirekte kullforbruket, i kinesisk sementindustri. Prosjektene departementet betalte for var allerede lønnsomme. Inntektene fra kvotesalget ble derfor ikke investert i utslippsreducerende tiltak, men gikk inn som ren fortjeneste hos Barclays Capital og kinesiske Conch sement.
- d) Et stort klimakvoteprojekt Norge har betalt for i Bangladesh er ikke addisjonelt. Inntektene fra kvotesalget har gått inn som fortjeneste hos det

britiske finansselskapet JPMorgan og fredsprisvinner Muhammad Yunnus sitt selskap Grameen Shatki.

6. Metode

Da jeg begynte på arbeidet med boken ble jeg overrasket over hvor lite dokumentasjon det fantes på klimakvotenes effekt. Til tross for at politikerne påsto at det var svært kostnadseffektivt å kjøpe klimakvoter fra fattige land, fant jeg ingen studier som støttet påstanden. Tvert i mot fant jeg mange studier som viste det motsatte. Blant annet hadde forskere ved SSB påvist flere CDM-prosjekt i fattige land som ikke hadde klimaeffekt.

a) Finansdepartementets postjournal

På Finansdepartementet sin nettside lå en liste med navn på prosjekt departementet hadde kjøpt kvoter fra. Listen var svært mangelfull og inneholdt på langt nær oversikt over alle prosjektene. Enkelte steder refererte listen bare til en portefølje av kvoter, fra flere ulike prosjekt, kjøpt fra en og samme leverandør. Listen inneholdt ingen prisinformasjon og ingen informasjon om når kontrakt for kvotekjøp var inngått.

En indikasjon på om et kvoteprojekt er addisjonelt, er tidspunktet for kontraktsinngåelse. Dersom kontrakten er inngått før prosjektet blir realisert, indikerer det at prosjektet trenger pengene fra kvotesalget for å bli realisert. Dersom kontrakten der i mot er inngått lenge etter at prosjektet er realisert, er situasjonen en annen. Da har investoren vært villig til å ta hele den økonomiske risikoen ved å bygge ut eksempelvis en vindmøllepark, før han vet om han vil få inntekter fra kvotesalget. Det kan indikere at prosjektet ikke er addisjonelt og ikke burde utstede klimakvoter.

For å få informasjonen jeg trengte, måtte jeg ha innsyn i alle kontraktene Finansdepartementet hadde inngått. I første omgang var Finansdepartementet lite villig til å gi meg disse. Mer om dette under kapittelet som omhandler motstand. Det var mye arbeid, men til slutt fikk jeg tak i usladdede versjoner av alle riktige dokument.

Departementet hadde ingen selvstendig informasjon om hva slags prosjekter de egentlig hadde kjøpt kvoter fra. Kontraktene inneholdt heller ikke slik informasjon. For å få informasjon om de enkelte prosjektene, og hvordan de kuttet utslipp, måtte jeg henvende meg til FNs klimasekretariat i Bonn (UNFCCC).

b) UNFCCC sin database over CDM-prosjekt

UNFCCC driver en database som inneholder spesifikk informasjon om hvert enkelte CDM-prosjekt (klimavoteprojekt) de har godkjent. Dersom man vet nøyaktig hvilket prosjekt man leter etter, kan man finne kvoteleverandørenes prosjektrapporter her. Jeg gjorde omfattende søk i databasen for å finne de riktige prosjektrapportene. Dette for å kunne sammenlikne informasjon fra Finansdepartementets kontrakter med den informasjonen leverandørene hadde gitt FN. Bildet under er fra databasens nettside.

Home CDM JI CC:Net TT:Clear CDM g

Your location: Home > Project Cycle Search

Project Search

This search tool allows you to search for a specific CDM project, or a general project type, in any phase of the registration process from requesting registra parameters to your search, please click on the "advanced search" option. From the advanced search, you can search CDM projects by sectoral scope, sca

Search Criteria [Advanced Search]

Title:

Sectoral Scopes: Find results that are in of the selected:
Energy industries (renewable - / non-renewable sources) (1)
Energy distribution (2)
Energy demand (3)
Manufacturing industries (4)
Chemical industries (5)

Scale:

Status:

Reference number:

Sort by: descending:

LOG IN TO EXPORT

Total projects found: 0

Registered	Title	Host Parties	Other Parties	Methodology *
------------	-------	--------------	---------------	---------------

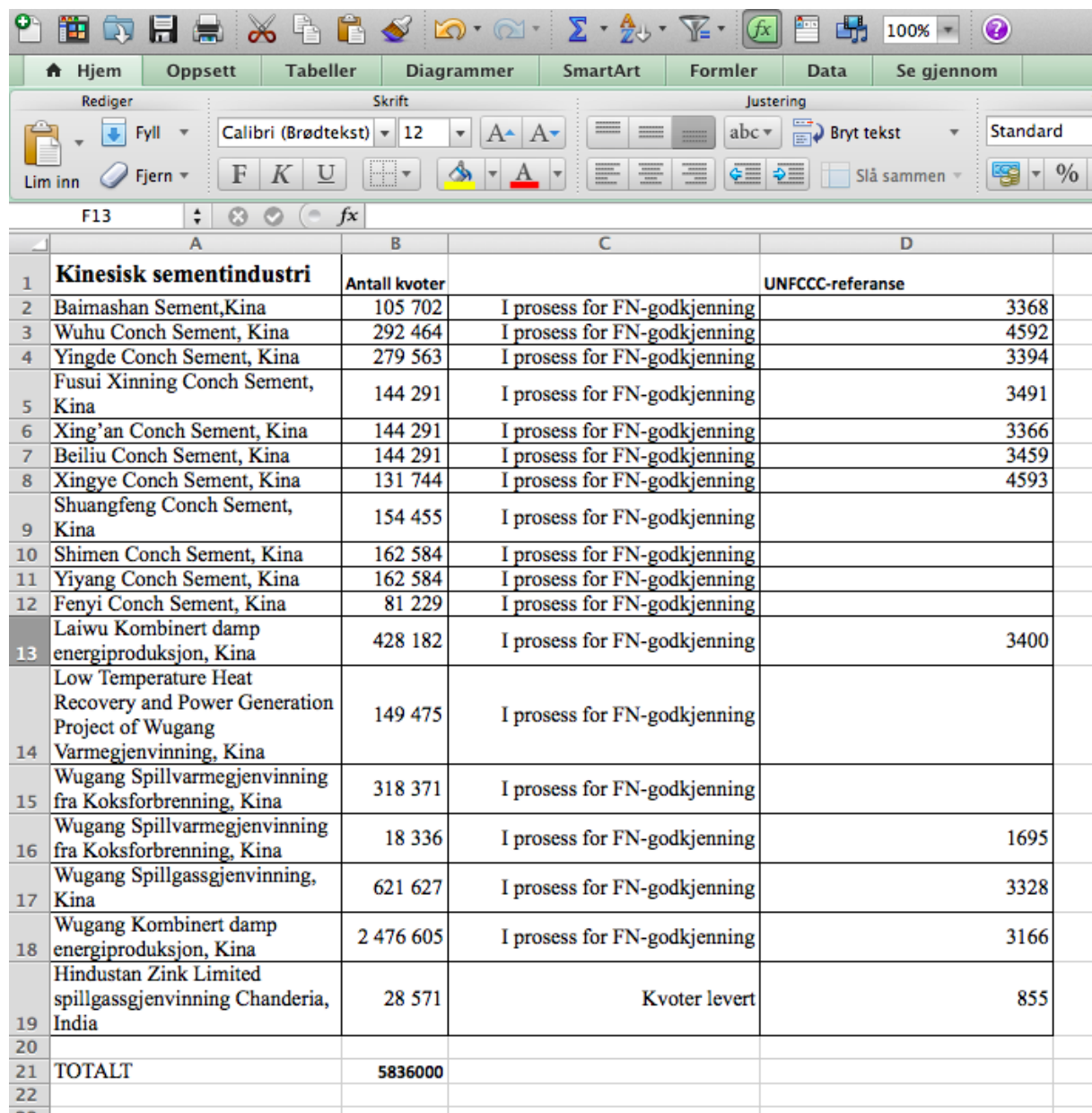
* AM - Large scale, ACM - Consolidated Methodologies, AMS - Small scale
** Estimated emission reductions in metric tonnes of CO2 equivalent per annum (as stated by the project participants)

c) Kategorisering og systematisering av informasjon i XL

Etter mye arbeid satt jeg med en detaljert oversikt over alle prosjektene staten hadde kjøpt kvoter fra. Mange av prosjektene hadde ulike navn, men var i realiteten like. En stor del av dem var i kinesisk energisektor. Blant annet hadde Finansdepartementet kjøpt kvoter fra 22 kinesisk vindkraftverk og et tjuetalls sementfabrikker i Kina. Alle prosjektene i sementindustrien var identiske ENØK-prosjekt i fabrikker eid av det samme kinesiske storkonsernet, Conch sement. Leverandøren av kvotene var Barclays Capital. Kvotene fra kinesisk vindkraft var kjøpt direkte fra tre kinesiske kraftselskaper, GuoHua, Longyuan og Tianrun. De tre selskapene var statlige milliardforetak som gikk med stort overskudd. Dette indikerte at de ikke var avhengig av kvotesalg for å bygge ut vindkraft.

Samlet utgjorde kvotene fra de kinesiske sementfabrikkene og de kinesiske vindkraftverkene halvparten av alle kvotene Finansdepartementet hadde kjøpt. Om jeg fant ut av klimaeffekten av nettopp disse prosjektene, kunne jeg dermed si noe om klimaeffekten til store deler av porteføljen.

I tillegg til de kinesiske prosjektene, var det to andre prosjekter jeg fant spesielt interessante. Det ene var et skogprosjekt på New Zealand som Finansdepartementet kjøpte 1,4 millioner kvoter fra. Det andre var et prosjekt for utbygging av vedovner i Bangladesh. Alle prosjektene ble kategorisert i XL. Under er eksempel på hvordan jeg kategoriserte kvoter fra kinesisk sementindustri:

	A	B	C	D
1	Kinesisk sementindustri	Antall kvoter		UNFCCC-referanse
2	Baimashan Sement, Kina	105 702	I prosess for FN-godkjenning	3368
3	Wuhu Conch Sement, Kina	292 464	I prosess for FN-godkjenning	4592
4	Yingde Conch Sement, Kina	279 563	I prosess for FN-godkjenning	3394
5	Fusui Xinning Conch Sement, Kina	144 291	I prosess for FN-godkjenning	3491
6	Xing'an Conch Sement, Kina	144 291	I prosess for FN-godkjenning	3366
7	Beiliu Conch Sement, Kina	144 291	I prosess for FN-godkjenning	3459
8	Xingye Conch Sement, Kina	131 744	I prosess for FN-godkjenning	4593
9	Shuangfeng Conch Sement, Kina	154 455	I prosess for FN-godkjenning	
10	Shimen Conch Sement, Kina	162 584	I prosess for FN-godkjenning	
11	Yiyang Conch Sement, Kina	162 584	I prosess for FN-godkjenning	
12	Fenyi Conch Sement, Kina	81 229	I prosess for FN-godkjenning	
13	Laiwu Kombinert damp energiproduksjon, Kina	428 182	I prosess for FN-godkjenning	3400
14	Low Temperature Heat Recovery and Power Generation Project of Wugang Varmegjenvinning, Kina	149 475	I prosess for FN-godkjenning	
15	Wugang Spillvarmegjenvinning fra Koksforbrenning, Kina	318 371	I prosess for FN-godkjenning	
16	Wugang Spillvarmegjenvinning fra Koksforbrenning, Kina	18 336	I prosess for FN-godkjenning	1695
17	Wugang Spillgassgjenvinning, Kina	621 627	I prosess for FN-godkjenning	3328
18	Wugang Kombinert damp energiproduksjon, Kina	2 476 605	I prosess for FN-godkjenning	3166
19	Hindustan Zink Limited spillgassgjenvinning Chanderia, India	28 571	Kvoter levert	855
20				
21	TOTALT	5836000		
22				

d) Bruk av Google Earth

Ingen land i verden har bygd ut mer vindkraft enn Kina. For å finne ut om kraftverkene Norge hadde kjøpt kvoter fra faktisk var bygd, tok jeg i bruk Google Earth. Google Earth er utstyrt med satellittbilder så detaljerte at man kan se vindkraftverkene. Satellittbildene til Google Earth er også utstyrt med datostempling. Slik kunne jeg undersøke om bestemte kraftverk var ferdigstilt eller under utbygging på et bestemt tidspunkt. Satellittbildet under er fra et kraftverk Finansdepartementet har kjøpt kvoter fra under:

Google Earth. Bildet viser utbyggingen av Chicheng vindkraftverk på et fjell i Hebei-provinsen. På bildet kan man se at både anleggsveier og fundamenter til vindturbinene var ferdig utbygd **21.11.2008** (se nederst til venstre i bildet). Kontrakt for salg av klimakvoter ble inngått et halvt år seinere, i mars 2009. Likevel hevder valideringsrapporten, sendt UNFCCC, at utbyggingen ikke startet før **01.06.2009**, altså mer enn et halvt år etter at utbyggingen beviselig var i gang. Slik hadde UNFCCC blitt feilinformert om utbyggingsstart for kraftverket.

Google Earth var også nyttig da jeg var i Kina for å oppsøke prosjektene. Ved hjelp av Google Earth fant jeg fram til kraftverk jeg ellers aldri ville ha klart å finne. På vanlige kart var kraftverkene ikke markert.

e) Feltarbeid i Kina og Bangladesh

Både i Kina og Bangladesh gjorde jeg intervjuer med primærkilder. I Hebei-provinsen i Kina intervjuet jeg operatørene på et av vindkraftverkene og lokalbefolkningen på stedet. I Beijing snakket jeg med flere eksperter på kinesisk klima- og energipolitikk. Jeg ville vite hvor lønnsom kinesisk vindkraft var.

Eksempler på kilder:

- **Feng Xuepei**, klimakvotansvarlig i det kinesiske vindkraftskapet Guohua.
- **Ji Ji Yán**, talsperson for den kinesiske vindkraftforeningen (CWEA).
- **Megan Tang**, talsperson for den kinesiske fornybarorganisasjonen CREIA.
- **Lei SU**, ansvarlig for **Conch-ement** sine energieffektiviseringsprosjekt.

Bransjeorganisasjonene bekreftet at klimakvotesalg hadde marginal betydning for utbyggingen av kinesiske vindkraft. De trengte ikke inntekter fra kvotesalg for å bli realisert.

Lei SUU, fra Kawasaki Heavy Industries, bekreftet at ENØK-prosjektene hos Conch sement var svært lønnsomme. ENØK-prosjektene Norge hadde kjøpt kvoter fra var lovpålagte og subsidierte av kinesiske myndigheter. Conch var pålagt å innføre disse ENØK-prosjektene helt uavhengig av om det ble solgt kvoter fra prosjektene eller ikke. Prosjektene var med andre ord ikke addisjonelle.

Vedovnene som skulle generere kvoter i Bangladesh var solgt av selskapet Grameen Shatki. I Dhaka fikk jeg intervjuavtale med selskapets direktør, fredsprisvinner **Muhammad Yunnus**. Ute i felt fikk jeg snakket med mennesker som hadde brukt ovnene (og betalt for dem av egen lomme). Jeg fikk også snakket med regionale prosjektledere i Grameen Shatki, blant annet divisjonsdirektøren i Rangpur, **Delwar Hossain**. Kildene bekreftet at salget av vedovnene var lønnsomt og at kvotene bare ga Grameen Shatki litt ekstra profitt. Salg av slike ovner hadde pågått i mange år, også før det britiske finansselskapet JPMorgan hadde overtalt Grameen Shatki til å selge klimakvoter fra vedovnene. Når man multipliserte en kalkulert utslippsreduksjon per ovn, med antall solgte ovner (mer enn 500.000), kunne JPMorgen og Grameen Shatki selge millioner av klimakvoter. Finansdepartementet hadde avtalt å kjøpe en million kvoter av dem.

f) Andre skriftlige kilder på nett

Opplysningene jeg fikk i Beijing ble kryssjekket med andre uavhengige viktige kilder på nett. Her er noen av disse:

- **SETatWORK** er et EU finansiert forskningsprogram som identifiserer «best praksis» teknologi på miljøområdet. På deres nettsider fant jeg en case-studie som beskrev ENØK-teknologien Finansdepartementet hadde

kjøpt kvoter fra i Kina - *Waste Heat Recovery for Power Generation In Dry Cement Production*. Notatet bekreftet at teknologien hadde en nedbetalingstid på under 2 år og at investeringskostnaden var på mindre enn 60 millioner yuan (mindre enn 70 millioner kroner). Det betød at inntektene fra kvotene disse prosjektene genererte, langt oversteg investeringskostnaden. Se under:

SET at Work
Sustainable Energy
Technology at Work

SETatWork Good Practice
**Waste Heat Recovery for Power Generation
In Dry Cement Production**

Dissemination potentials:	In 2008, there were 935 dry cement production lines in China, among which 263 lines were equipped with power generation system by waste heat recovery, with total installed capacity of 1510MW and annual electricity generation of 11 TWh equalled to saving energy of 3.9 million tce. It is foreseen that there is more potential for this technology dissemination in coming years.
Economic data	
Capital costs	Investment amounts: 57 Mill.CNY (approx. 5.7 Mill. EUR)
Paidback period	1.74 years

Zhejiang Energy Research Institute
218 Wen'er Road, Hangzhou 310012, China
Tel:+86-571-88840792 Email: eed@zeri.org.cn

- **Nettsidene** til japanske Kawasaki Heavy Industries og Conch sement ga opplysninger om lønnsomheten i ENØK-prosjektet Finansdepartementet hadde kjøpt kvoter fra. Teknologien var hyllevare i Japan. I Kina hadde Kawasaki og Conch inngått et Joint Venture allerede i 2006 for å bygge ut teknologien, lenge før de visste om det ville bli solgt kvoter fra prosjektene.

Kawasaki
Powering your potential

Kawasaki Heavy Industries, Ltd. > News > Contact Us > Site Map

Products & Services
Research & Development
About Us
Investor Relations

KHI HOME > Research & Development > Kawasaki Technical Review >
No. 165 Plant and Environmental Business >
Waste Heat Recovery Power Generator for Cement Plant - Conch Project -

No. 165 Plant and Environmental Business

Enlarge

Enlarge

Waste Heat Recovery Power Generator for Cement Plant - Conch Project -

Katsushi Sorida
Kazuto Kamazawa
Motoki Baba
Yukihiro Takenaka

Kawasaki Plant Systems, Ltd. contracted with Anhui Conch Cement Co., Ltd.(Conch Cement), the largest cement company in China, to install Waste Heat Recovery Power Generators(WHGs)at eleven cement plants. The capacity of these WHGs in total equals the total capacity installed at Japanese cement companies. The first WHG for Conch Cement started operation in July 2006 and, from then to April 2007, about 50% of the WHGs were put into operation. This paper presents the characteristics of these WHGs based on our experience with the Conch Cement plants.

—Technical Report— K.T.R. No.165

- **Nettsiden** til Det kinesiske utviklings og reformdepartementet (NDRC) viste at The Waste Heat Recovery Plant (ENØK-teknologien Norge hadde kjøpt kvoter fra) var definert som en såkalt «nøkkelteknologi» av kinesiske myndigheter. Målet deres var å gjøre industrien mer energieffektiv. Syv milliarder kroner var satt av for å støtte slike prosjekt hos blant annet Conch
- **Årsrapportene** til Conch sement bekreftet at selskapet var et foretak med årlige nettoinntekter på flere milliarder. Årsrapportene til GuoHua, Longyuan og Tianrun ga tilsvarende nøkkelinformasjon.
- **Nettsidene** til Ernslaw One viste at klimaskogen Norge betalte for å plante på New Zealand faktisk skulle hugges i 2022. Se under:

Search Results

Carbon Sequestration

Ernslaw One has over 25,000 ha of post-1989 Kyoto compliant forests, making it one of the largest owners of post-1989 forests in New Zealand. This comprises the Mata, Te Namu, and Titoki forests in the North Island, and the Aparima and Clutha forests in the South Island. The forests are spread throughout New Zealand, and comprise two species, Radiata pine and Douglas fir. The geographical spread helps reduce the risk of loss from fire and wind, and the two species helps cover the risk from disease and insects. The two species also puts Ernslaw One in a unique position to manage the carbon liability from harvesting the forests. Radiata pine is clearfelled anytime from age 25 onwards, whereas Douglas fir is from 45 years. This means that when Ernslaw One starts harvesting the Radiata pine in approx 2022, the Douglas fir will still be growing and will cover any carbon liability that may occur. Similarly, when the Douglas fir is being harvested, the Radiata pine will be growing. Ernslaw One can thus manage their forests for timber production, as well as ensuring that no liability arises for any carbon that is sold from the forest.

7. Motstand

Under arbeidet med prosjektet møtte jeg stor grad av motstand både fra norske myndigheter og kinesiske selskaper.

- **Problemer med innsyn.** Finansdepartementet var lite behjelpelig med informasjon. Da jeg ba om å få tilsendt kopier av klimakvotekontraktene, nektet departementet å gi meg det. I stedet ba departementet meg finne dokumentene i departementets elektroniske postjournal (OEP). Men å finne rett dokumenta via OEP var ikke alltid mulig. Kontrakter var

eksempelvis ikke arkivert som kontrakter, og ikke alltid under det saksnummer man skulle tro. Det ble flere runder med departementet før jeg fikk tilsendt dokumentene jeg ønsket meg. Selv om det aldri var tvil om hvilke dokument jeg ba om innsyn i, hevdet departementet at det lettet deres (og min) saksbehandling om jeg søkte innsyn via OEP. Dette til tross for at jeg presist avga hvilke prosjekt jeg var interessert i. Tidvis ble henvendelsene mine heller ikke besvart og jeg måtte purre.

- **Sladdede dokumenter.** I mange av dokumentene jeg fikk innsyn i, var vesentlig informasjon sladdet. Dette gjaldt eksempelvis prisinformasjon, hva staten hadde betalt for CDM-kredittene, og hvem kontraktene var inngått med. Ettersom det ikke ble gitt begrunnelse for hvorfor disse opplysningene var holdt tilbake, ba jeg først om begrunnelse per e-post. Departementet vist da til Offl. § 23, tredje ledd, altså *omsynet til den offentlige forhandlingsposisjon*. Departementet ga meg ikke opplysninger om at avslaget kunne påklages. Jeg påklaget likevel avslaget, med henvisning til at unntaket i Offl. § 23, tredje ledd bare gjelder fram til «valg av leverandør er gjort». Svaret jeg fikk på klagen var besynderlig. Til tross for at departementet i første omgang hadde sendt meg sladdede dokumenter, og i neste omgang hadde begrunnet dette med henvisning til Offl. § 23, hevdet de nå at de aldri hadde nektet meg innsyn. Klagen ble derfor ikke behandlet som en klagesak. I stedet ble jeg tilsendt de samme dokumentene på nytt, denne gangen uten sladd. Departementet unngikk sivilombudsmannen. Det tok fem måneder fra jeg først tok kontakt, til jeg fikk tilsendt rett variant av dokumentene (Se vedlagte mail-korrespondanse).
- **Motstand i Kina.** Hovedproblemet med Kina var først og fremst å få visum. Etter at Liu Xiabo var tildelt Nobels fredspris, ble søknader om journalistvisum til Kina konsekvent avslått. Den eneste måten jeg kunne komme meg til Kina var på turistvisum. Det var selvfølgelig en viss risiko knyttet til dette, fordi ambassaden kunne ha avslørt at jeg var journalist, frata meg visumet, eller stanse meg på grensen. Jeg valgte likevel å ta sjansen.
- **Ikke svar.** Det var vanskelig å få intervjuavtaler i Beijing. Jeg brukte flere framgangsmåter. Først sendte jeg en formell henvendelse selv. Det ga ikke resultater. Deretter fikk jeg hjelp av en kinesisk energiforsker, som kontaktet selskapene på vegne av meg. Han klarte å få til en avtale med GuoHua, men ikke med de andre selskapene. Selskapene lovet å ringe tilbake, uten å gjøre det. En tolk i Beijing hjalp meg til slutt å få kontakt med Conch sin japanske partner, Kawasaki Heavy Industries, som hadde utviklet ENØK-teknologien som genererte kvoter.
- **Logistikk.** GuoHua ville ikke hjelpe meg med transport til vindparkene. Jeg ble vennlig avvist med at været i Hebei-provinsen var for dårlig. Dermed

måtte jeg finne fram til kraftverket selv. Jeg lokaliserte kraftverkene via Google Earth og fant fram ved hjelp av innleid sjåfør og tolk.

8. Konsekvenser

Etter at boken utkom har regjeringen bestemt at den ikke skal kjøpe flere klimakvoter fra kinesisk vindkraft og vannkraft. Dette er nedfelt i nye regler for klimakvotekjøp. Debatten om de norske kvotekjøpene har endret karakter. I tale til Høyres landsmøte 9. mai 2014 innrømmet statsminister Erna Solberg at vi «ikke har noen garanti» for at kjøp av klimakvoter fra fattige land faktisk fører til utslippsreduksjoner. Det var første gang en norsk statsminister innrømmet det. 26. mai innrømmet miljøvernminister Tine Sundtoft det samme.⁶ Ansvar for de norske klimakvotekjøpene er siden flyttet fra Finansdepartementet til Miljøverndepartementet. I mai 2014 annonserte miljøvernminister Tine Sundtoft at regjeringen ville stille nye strengere krav til prosjektene de kjøpte klimakvoter fra.

Også på Stortinget er engasjementet for klimakvoter mindre enn før. I budsjettforliket høsten 2014 kuttet Stortinget 300 millioner kroner som var satt av til kjøp av CDM-kreditter i 2015. I januar 2015 foreslo Miljøpartiet de grønne, som første parti på Stortinget, at Norge skulle slutte å kjøpe CDM-kreditter.

Likevel er kjøp av klimakvoter fra u-land en helt sentral del av norsk klimapolitikk. 30 millioner kvoter skal kjøpes innen 2020. Der argumentet om kostnadseffektivitet var sentralt før, er solidaritet og utvikling blitt viktigere argumenter nå. Om jeg selv skal ønske meg bestemte resultater av journalistikken min, så er det at politikerne i framtiden omtaler effekten av kvotekjøpene med større edrueighet.

9. Ble problemstillingen endret underveis?

Tidlig i arbeidet hadde jeg som mål å sammenlikne effekten av klimakvotekjøp ute med effekten av klimaprojekt hjemme. Dette viste seg å bli for ambisiøst. Kapasitetsmessig ble det også vanskelig å kontrollere alle prosjektene Norge hadde kjøpt kvoter fra. Jeg avgrenset til slutt granskningen min til å omfatte de CDM-prosjektene som genererte flest kvoter. Samlet utgjorde disse over halvparten av Finansdepartementets portefølje, noe jeg anså som tilstrekkelig til å kunne si noe om porteføljens klimaeffekt.

---

⁶ DN.no 26. mai 2014.

10. Etske refleksjoner

Det jeg ville finne ut var om de norske klimakvotene ga reelle utslippsreduksjoner i landene de var kjøpt fra. Flere ganger tenkte jeg over om tilnærmingen var for snever. Selv om Norge kjøpte kvoter som ikke ga reelle utslippskutt, kunne det være gode grunner til å gi økonomisk støtte til eksempelvis kinesisk vindkraft. Dersom selskapene som bygde ut fornybar energi i Kina tjente mer penger, kunne de kanskje bygge ut enda mer fornybar energi? Problemstillingen var reell. Men politikerne hadde solgt inn klimakvotene som en effektiv måte å redusere utslipp på, ikke som en effektiv måte å subsidiere kinesiske statsforetak. Om pengene vi brukte på klimakvotekjøp i Kina i realiteten fungerte som ren bistand, kunne de ikke brukes som argument for å gjøre færre utslippskutt hjemme. Argumentasjonen rundt prosjektene måtte være redelig.

Et annet argument jeg ofte fikk høre blant annet fra Finansdepartementets folk, var at kritikk av CDM-systemet kunne skade utviklingen av det internasjonale kvotemarkedet. Selv om systemet ikke var perfekt, så var det bedre å ha CDM-systemet enn ikke å ha noe system. Jeg tenkte at denne argumentasjonen var politisk motivert. Min oppgave var å undersøke hvor effektivt systemet reduserte utslipp, så fikk det være opp til politikerne å avgjøre om Norge skulle fortsette å kjøpe kvoter eller ikke. Hovedmålet med de norske kvotekjøpene var å redusere utslipp. Om sannheten var at kjøpene ikke reduserte utslipp, var det viktig å avsløre.